

Inclusief wonen in zorgzame gemeenschappen

Een woonconcept waarbij de verbinding tussen mensen met en zonder zorgvraag centraal staat: Stijn van Kreijl brengt het tot werkelijkheid met zijn sociale onderneming Butterfly Effect. Door tiny houses op terreinen van zorgorganisaties te verhuren aan vrijwilligers ontstaan er zorgzame gemeenschappen voor jong en oud.

Een kleine verandering op de ene plek kan op termijn leiden tot een grote verandering elders: dat is de betekenis van het Engelse begrip butterfly effect. Butterfly Effect is ook de naam van de organisatie waarvan Stijn van Kreijl (45) directeur is. Van Kreijl zet daarmee een nieuw concept van zorg en wonen in de markt. In dat concept symboliseert het begrip butterfly effect kleine ontmoetingen die van grote invloed zijn op het welzijn van de betrokkenen. Want het woonconcept van Van Kreijl draait om kleine momenten van ontmoeting.

Verbinding

‘We willen overal zorgzame gemeenschappen ontwikkelen, waar mensen met elkaar verbonden zijn op basis van hun interesses en talenten’, zo steekt Van Kreijl van wal. ‘In de praktijk betekent dit dat we zorgorganisaties en gemeenten vragen of zij grond voor een periode van vijftien jaar aan ons willen verpachten. In die periode mogen wij er tiny houses op plaatsen die worden bekostigd door sociale investeerders. Zij worden terugbetaald via de huur van de huisjes.’

Ontmoeting centraal

De tiny houses worden verhuurd aan mensen die er willen wonen en onderdeel willen uitmaken van een gemeenschap. ‘Wij vragen huurders naar hun interesses en talenten: wat zou jij willen betekenen?’, vervolgt hij. ‘Op basis van die talenten leveren zij op vrijwillige basis enkele dagdelen in de week een bijdrage aan de gemeenschap.’ Die bijdrage kan allerlei vormen aannemen: ‘De een gaat wandelen met een cliënt in een rolstoel, de ander kookt en eet samen met een groep bewoners. Weer iemand anders loopt met haar hondje over het terrein en creëert zo allerlei spontane ontmoetingen. Of iemand helpt bij een manege of andere vorm van dagbesteding. Het gaat vaak om kleine, menselijke dingen, waarbij ontmoeting centraal staat.’

Eenpersoonshuishoudens

Van Kreijl vertelt: ‘In ons concept gaan we uit van het idee dat mensen die er wonen, met elkaar verbonden willen zijn en betekenis willen hebben. We richten ons op eenpersoonshuishoudens; daarvoor wordt relatief weinig gebouwd. De meeste woningen in Nederland zijn gezinswoningen. Terwijl mensen vaak maar een beperkt deel van hun leven onderdeel uitmaken van een gezin. Veel mensen komen in de loop der tijd alleen te staan of kiezen ervoor alleen te wonen. Maar ze willen ook graag bij een gemeenschap horen, onderdeel zijn van een groter geheel. Dat is een behoefte waarop nog niet veel wordt ingespeeld. Wij doen dat wel.’

Rust en privacy

Butterfly Effect biedt prachtige, kleine woningen, voor huurders die alleen wonen en die behoefte hebben aan weinig spullen. Van Kreijl: ‘Onze huurders wonen prachtig: vrijstaand en meestal in een mooie groene omgeving met veel privacy en rust. Allemaal kenmerken die normaal gesproken buiten het bereik liggen van eenpersoonshuishoudens. Bovendien kunnen de huurders gebruikmaken van collectieve voorzieningen op het terrein van de gemeenschap waarvan ze deel uitmaken, bijvoorbeeld een moestuin, manege, restaurant, enzovoort.’

Waardering

De basis is dat de huurders die er wonen zich willen verbinden met een gemeenschap en daar iets aan willen bijdragen. Van Kreij: 'We merken dat mensen vaak zelf al zoeken naar iets waarmee ze van toegevoegde waarde voor anderen kunnen zijn. Daarbij snijdt het mes aan twee kanten: de huurders krijgen waardering voor hun bijdrage en voelen dat ze ertoe doen. En de bewoners met een zorgvraag krijgen dankzij onze vrijwilligers een fijner leven.'

Rijker sociaal leven

Het mooie van Butterfly Effect is dat niet alleen de huurders, maar ook de andere betrokken partijen er baat bij hebben: zorgorganisaties en hun bewoners. Van Kreij: 'Zorgorganisaties kunnen op deze manier hun locaties bruisender en levendiger maken. Ze maken het leven voor hun eigen bewoners veelzijdiger en dus aangenamer. En ze bieden ook nog eens vrijwilligers of familieleden een plek in hun organisatie. Zo maken ze inclusief samenwonen écht mogelijk!' En voor cliënten en bewoners biedt het concept van Butterfly Effect een kans op een rijker sociaal leven, zegt Van Kreij. 'Met een variëteit aan activiteiten die meer recht doen aan hun persoonlijke interesses en behoeften. Doordat er meer vrijwilligers zijn, ontstaan er veel meer spontane ontmoetingen en activiteiten op maat. En dat is wat we willen bereiken.'

Familie, burens en vrienden

Voordat Van Kreij drie jaar geleden met Butterfly Effect startte, werkte hij vijftien jaar lang in de zorg. In allerlei rollen: die van begeleider, locatiemanager, beleidsadviseur en innovatiemanager. 'Ik kwam steeds meer tot de conclusie dat ons huidige zorgstelsel niet toekomstbestendig is', legt hij uit. 'De zorg in Nederland moet fundamenteel anders georganiseerd worden. De informele steunstructuren die we van nature bouwen – dus: familie, vrienden, burens – moeten we meer gaan faciliteren. Die moeten de basis worden, en de professionele zorg moet daar op aansluiten. Nu doen we het nog andersom en dat systeem schiet tekort.'

Bouwen volgens een concept

Corona maakt dat op een pijnlijke manier duidelijk, vindt hij. 'Duidelijker dan ooit zien we nu hoe groot de behoefte is aan die informele steunstructuren. Als iemand ernstig ziek is, bestaat er zowel bij die persoon als bij zijn directe omgeving grote behoefte aan góéd afscheid nemen. In de huidige structuur, waarbij we alles professioneel georganiseerd hebben, is daar bijna geen ruimte voor. Nu beslissen de professionals voor ons – met alle respect, want ze doen dat met de beste bedoelingen – terwijl mensen zélf willen beslissen.' En om aan die behoefte tegemoet te komen, is Van Kreij Butterfly Effect begonnen. 'Ik wist dat we volgens dat concept moesten gaan bouwen, want iedereen wil zo lang mogelijk onderdeel zijn van een gemeenschap.'

Landelijk

De fase van de ideeën en plannen is allang voorbij. Sinds 2018 staan er in Rosmalen drie tiny houses van Butterfly Effect op De Binckhorst, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. Op dit moment zijn er twee projecten in ontwikkeling. In Biezenmortel bij Landpark Assisië van zorgorganisatie Prisma worden tien woningen gebouwd. En bij zorgorganisatie ORO in Deurne worden dit jaar nog vijf huisjes geplaatst. En ondertussen werken Van Kreij en zijn organisatie hard aan een uitbreiding: eerst in Brabant, daarna landelijk. Daarbij richten zij zich niet alleen op zorgorganisaties, maar ook op gemeenten en woningcorporaties. 'We staan in ons land voor een enorme maatschappelijke opgave voor wonen en zorg, dus met een paar projecten komen we er niet. Het is onze ambitie Butterfly Effect voor iedereen toegankelijk te maken, in heel Nederland.'

Ignite Award

Gelukkig zien steeds meer maatschappelijke organisaties de waarde ervan in. In 2018, direct na de start, won de organisatie een startkapitaal van 50.000 euro met de Ignite Award, een prijs voor sociale ondernemingen. 'En in november 2020 hebben we een overeenkomst getekend met de Provincie Noord-Brabant. Dat was voor een lening van 2 miljoen euro voor de eerste honderd huisjes. Want ook de Provincie wil dat deze nieuwe woonvorm overal in Brabant ontstaat. Met haar financiering maakt ze het voor banken en andere investeerders aantrekkelijker om ook mee te financieren.' En zo komt het plan om Butterfly Effect landelijk te lanceren steeds dichterbij... Kent u in uw gemeente een locatie waar het concept van Butterfly Effect bij past? Stuur dan een e-mail naar info@butterflyeffect.nl. Butterfly Effect verzamelt alle tips en zoekt contact met de locaties in kwestie.

Ben u geïnteresseerd in een van de tiny houses van Butterfly Effect? Kijk voor meer informatie op www.butterflyeffect.nl

Bron: Butterfly Effect, maart 2021